PRAWO
z Smierćią, Anyołámi, y Niebem.
ABO
KAZANIE

WNIEBOWZIECIV PANNY NASWIĘTSZEY.
W Kośćiele Fárnym Krákowſkim PANNY MARYEY, Dniá 18. Auguſtá. R. P. 1639.

Przez

X. SAMVELA BRZEZEWSKIEGO, S. Th. Lic. Káznodźieie Ordynáryuſzá Conwentu S. MARKA, *Ord. Canonici Fratrum de Pœnitentia Beatorum Martyrum Regulæ D. Auguſtini,* WYSTAWIONE.

Z dozwoleniem Stárszych.

W KRAKOWIE,
W Drukárni Krzysztofá Schedlá / K. I. M. Typogr.
Roku Páńſkiego / M. DC. XXXX.

Ille ſolus huius Virginis laudes ſileat, qui fideli prece appellatam ſuis neceſsitatibus ſenſerit defuiſſe.

S. Bernardus Serm. 2. Super Miſſus eſt.

Jáśnie Wielmożnemu Pánu,

IE^o MCI

P. STANISLAWOWI

ZWARSZYC

WARSZYCKIEMV,

Woiewodźie y Generałowi, &c.

MAZOWIECKIEMV.

Memu wielce M. P. y Dobrodźieiowi.

Nie śmiáła pokorá, y ochocza wdźięczność náßá, długo śie z sobą rospieráły, ieśliby śie stáwić miáły, przed obecność W. M. Náßego M. Páná y Dobrodźieiá: iednák ie ludzkość W. M. Náßego M. Páná pogodźiłá, y nie śmiáłey pokorze rumiány wstyd stárßy przy ochoczey wdźięczności stáwić śie kazáłá. Boby náß vbogi Zakon, miedzy grubemi niewdźięcznikámi, muśiał bydź policzony, gdyby (choćiaż nie rownym sposobem) ták wielkich dobrodźieystw W. M. Náßego M. Páná, nie miał świátu ná iáwny widok wystáwić. A ktoż nie widźi, iáko hoyne dobroczynnośći, łáski, y koßty, przećiwko Zakonowi náßemu, y vbogiemu Pileckiemu zgromádzeniu, od W. M. Náßego M. Páná tanquam ex Cornu Copiæ *płyną? W prawdźie v stárych Pisorymow,* Cornu Copiæ *w dostátkách swoich, było* fabulosum; *ále w stárożytnych y rodowitych Hábdánkách,* per quam semper illustre fuit, ac gloriosum. *On przezacny przodek Hábdáńczykow śmiele śie chlubić może, że nie*

)(2 *tylko*

tylko przy pyſznym Ceſárſkim ſkárbcu, otrzymał Hábdánk; ále go też, przy miłey Oyczyznie, w Potomkách ſwoich, iáko wdźięczny y nieoſſácowány ſkarb, zoſtáwił: gdyż przykłádem onego; káżdy z nich, ná káżdym plácu śmiele mowić może: Addamus aurum ad aurum. *Płynie to wdźięczne złoto Habdáńczykow, do Kośćiołow, ná ozdobe; płynie do Rycerſtwá Koronnego ná Oyczyzny obrone; płynie do Spitalow, ná vbogich podpore; płynie do Náſſego obecznego Pileckiego zgromádzenia, ná Páńſką chwałę; ktorą nie tylko my w náſſych Modlitwách Kápłáńſkich, ále ſáme mury kośćielne ná potomne czáſy wyſławiáć, y głośić będą. Dáieſz W. M. Náſz M. Pany Dobrodźiey, y hoynie ſypieſz* aurum fortitudinis, ad defenſionem Patriæ; aurum pietatis, ad Religioſas Familias, in Diuino cultu promouendas, & erigendas; aurum candoris, amicis, & vicinis, ad retinendum Symbolum concordiæ, & charitatis; vt vbiq; Hæreditarium Habdancorum munus ſtemmaque perantiquum, ſecurè conquieſcat. *Niechayże tedy W. M. Náſzemu M. Pánu,* omnipotens ille cœleſtiſq; bonorũ largitor, aureum ſæculum reſtituat, & largiatur: vt aurea meritorum acceſſio, in Filio chariſſimo; aurea benedictio, in agris; aureus candor, in animis; aurea pietas, in templis; aurea Patriæ charitas, in Domo Tua refloreſcat. *Czego ſię y ia nie wątpliwie ſpodźiewam, kiedy W. M. Náſzemu M. Pánu y Dobrodźieiowi,* non fictam illam Pandoram, ſed noſtram Aduocatam, Cœli Terræq; Reginam, *o ktorą táki ſpor, miedzy niebem y źiemią náſtąpił, zá Pátronkę przy tey moiey mowie, pokornie oddáie. Dat: Crac: Die vltima Auguſti è Conuentu S. Marci. Anno Domini 1640.*

W. M. mego Mćiwego Páná,
Vniżony Bogomodlcá y ſługá w Chryſtuśie,

Fr. Samuel Brzezewſki S. Th. Lic: Prædicator
Ordinar: S. Marci Euang.

PRAWO
Z Smierćią, Anyołámi, y Niebem,
ABO
KAZANIE
O
WNIEBOWZIECIV
PANNY NASWIĘTSZEY.

Iudica me Deus & diſcerne cauſam meam. *Pſ. 42.*

Ielki zápráwdę ná świećie między ludźmi láment y nárzekánie bywa/ kiedy ſtrácą rzecz iáką drogą y koſztowną/ doſtátkiem żałobnych Threnow/ nie málo płáczu/ y łzy hoynie wylanych częſto ſię nápátrzymy. Wiec áby mogli ſtrácone kochánie znowu pozyſkáć/ nie trudne im prace/ nie ćięzkie koſzty/ zá nic ſobie práwie wáżą fátygi. W piſmie ś. czytamy 3. Reg. c. 3. Tráći iedyny kleynot/ dźiećię vlubione/ przez ręce ſwey towárzyſzki oná świátowa niewiáſtá/ ktora z drugą weſpoł w domu iednym mieſzkáłá: czy 3. Reg. cap. 3.

ma dosyć nápełnić płáczem gmáchy? czy dosyć łzy hoynie wyle-
wáć? nie: więcey rzecz miła ćiekáwey vsługi y prace wyćiąga:
odważa się przed Máiestat Sálomonowski/ spráwę swoię prze-
kłáda/ áby zginiony kleynot przez ręce záwiśnice/ dekretem
Virgil. Páńskim był przywrocony. Bitny Eneas tráći przez śmierć
miłego oycá/ nie tylko dostátkiem żalu miłość Synowska o-
świádcza/ ále też vsłyszawszy o nim w podźiemnych gmáchách/
tám zá rádą Sybille z rosczką złoćistą spuszcza się/ więc żeby tym
prędzey mogł mieć przystęp do piekłá/ nábrał z sobą przysmá-
kow miodem záprawionych dla onego szczekáczá trzegłowiá-
stego Cerberá. Czy to nie smutek z vtráty oycá? czy nieśtárá-
nie áby go mogł znowu pozyskáć? Stráći kto miłego przyiá-
ćielá/ wiernego/ sobie vlubionego/ stráći małżonkę/ áż smutku y
gorzkośći dostátek bywa. A nie dźiwotá gdyż Duch S. powie-
Eccles.6. dźiał. Beatus qui inuenit amicum verum. Eccles 22. Ten-
że káznodźieiá Ierozolimski Eccles. 6. śmiele twierdźi że z przy-
iaćielá obroną y wielkie wygody miewamy. Amicus fidelis
protectio fortis & qui inuenit illum thesaurum inuenit. A
iáko ow łzámi się dostátnimi zálewa gdy skarb kosztowny vtrá-
ći/ ták y ten ktory stráćił wiernego przyiaćielá nie iest bez Tre-
now żałobnych. Wyćiągnął smutek ná Ixyonie że peregryno-
wał do piekłá/ áby żonę stráconą wyprośił/ iákoż mu się powio-
dło/ tylko że nád zákaz Plutonow chćiał się z nią nie według
mieyscá z rádośći przywitáć/ w tym ráźie w obłok mu się obra-
cá. Nie ćiężko Orpheusowi ná wdźięczney lutni gráć przed
Xiążęćiem ćiemnośći/ żeby mogł mieć przywroconą małżon-
kę. Lecz coż wymyślnych bayki przypominam Poetow? 2.
2. Reg. Reg. 3. biorą Faltyelowi vkocháną małżonkę áż on wędruie
cap. 3. zá nią gorzkim się płáczem zálawszy do mieyscá Báhurym ná-
zwánego/ bo widźiał że stráćił miłego ktorego iuż więcey nie-
miał widźieć przyiaćielá. Sequebatur eam vir suus plorans
vsque Bahurim. A nie dźiwuię się ia tym w przod pomienio-
nym/ że tákie odwagi czynią około stráconych serdecznych przy-
iaćioł/ poniewáż oná wártka gospodyni wiele sobie głowy tur-
buie/ kąty wszytkie domowe wymiátáiąc áby grosz strácony zná-

lázłá.

lázlá. On páſtuch pilny nádrápał ſię miedzy chrápecina y gę-ſtwina puſtynna ßukáiac zábłakáney owieczki. Coż rozumie-ćie kiedyby owey nie dráchmá Ceſárſka/ ále zginał przyiaciel/ o-wemu nie owcá zábłakáłá ná pußczy/ ále dobrodźiey rodźic zgi-nał/ y vtrácon był/iákoby w tych oboygu ſmutku było doſtátek: iákoby od lámentow brzmiáły ich gmáchy:

Naymilßy Chrześciánie zátáić żalu nie mogę/ ktory nie-tylko ia/ ále też y świát wßytek poymuie/ nie ták zſtrácony/ iáko do niebá wźietey Bogárodźice/ ſtráciliſmy Mátkę/ dobrodźiey-kę/ weſelićie ſię bedźiem nędzne śieroty: ſkarb drogi/ kleynot nieoßácowány/ do niebá przez ręce Anyelſkie z weſelem wźięty/ nam tylko Threny żałobne zoſtáia: vtráciliſmy żywot/ ſłodycz niewymowna/ nádźieię/ y obronę náßę; zewßad vtrapienie. Atoż wżdy przyczyna: że Naświetßa Pánná Mátká Boża/ Krolowa niebieſka/ z námi grzeßnymi ſię rozſtáie: Smierć o-krutná żywot doczeſny odeymuie/ Anyołowie Duße przebłogo-ſłáwiona przed máieſtat Troyce Przenáświetßey zánoßa. Niebo z rádośćia przyimuie. Aſſumpta eſt Maria in cœlum gaudent Angeli.

NAmilßy wiećie że kiedy kleynot koßtowny zginie/ á dowiedza ſię o nim ná pewnym mieyſcu/ właſny Pan onego kleynotu pátrzy proceſſem práwnym tych/ przez ktorych zginał y v kogo ſię znáyduie. Coż y mnie przyidźie vczynić imieniem was wßytkich/ poniewaź ſłyßemy że przez Smierć/ Anyołow świetych/ y Niebo/ Pánná Naświetßa od nas oddalona. Poważę ſię tedy przy tych ſło-wách ſtánawßy. Iudica me Deus & diſcerne cauſam meam, przed oblicznośćia Bogá Wßechmogacego práwowáć z Smierćia/ czemu iey żywot odiełá. Z Anyołámi/dla czego nam ia zánieśli do niebá. Z Nie-bem/ czemu Pania náßę ſobie przywłaßczyło. A iáki Dekret w Conſyſtorzu Troyce Przenaświetßey ſtánie tákim ſię nędzni

kontentowáć bedźiemy. A iáko przy práwie gdy trudna iáka spráwe trutyniá vchá nákłádáia/ ia tez o to łaſk wáſzych z pilnośćia proſze. Pánno Naświetſza w ſpráwie twey prácuiacego/ rácz pośiláć świeta przyczyna ſwoia.

I.

Prawdźieć mi może kto zárzućić incompetencya iáka/ bo y nie według czáſu/ y z nierownym ſobie vmyślitem przed Bogiem ſie práwnie proceſſowáć/ ktoż ábowiem ſłyſzał ná świećie áby kto z ta Potentatka vporna Smierćia mowie/ ktora áni Regulas iuris, áni Cánonow áni exceptiy/ áni ſcholianow ſłuchá miał wygráć? Mors neſcit legem tollit cum paupere Regem, vporna/ práwá nieumie/ wſzytkich zábija/ iedno dmuchnie ná ludźi áż leca ná pował iáko liśćie z drzew vwiednione/ ſámá iey pámieć ták ſtráſzna/ że blednieć/ truchleć/ y nápoły vmieráć muśi ten/ ktory ia do ſercá ſwego przypuſzcza. Swiádom tego był wielki káznodźieiá Hierozolimſki/ dla tegoż o niey nápiſał te słowá.
Eccleſ. 41. O mors quam amara eſt memoria tua. Záyźrzy krol Bálthá-
zár trzech palcow Dekret śmierći ná ſie piſzacych/ wſzytek od
Dan. 4. ſtráchu blednieie/ drży y nápoły vmiera.

Ioan. Flitner⁹ o-dæ 7. Chcac ieden proditorá ábo zdrayce wykonſztowáć/ námálował dużego z toporem chłopá/ á on przywiazawſzy ná mocney łáwicy/ niewinnego człowieká/ mordu Tyrańſkiego nád nim dokázował/ iuż to rece/ iuż to nogi odćináiac/ raz vcho/ drugi raz gebe y inſze członki ná ſztuki śiekáiac: nád nim Epigraphe tákie było. Hic Macello innocentem offert. Toż ſie rzec może o śmierći/ że tá okrućieńſtwo ſwoie lubo pod czás nád niewinnym wykonywa/ y pokázuie. Pytaćie wiec miedzy ludźmi/ co zá przyczyná że owá młodoćiána Pánienká/ ktorey dopiero było kwiátem młodośći ſwoiey świećić vmárłá? Odpowiedza. Ciężka goraczká żywot miły y zdrowie odiełá: Rzeke ia śmierć

Macel-

Macello innocentem offert. Dla czego dźiećiná trzy dni ná świećie będącą z námi ſię żegna: Smierć żywot niewinniątká odćina Macello innocentem offert; Dla czego ow ſuchotámi/ á ten pedogrą ſtrápiony/ ow bolámi głownemi/ łupániem/ y inni rożnemi niewczáſámi ſtráwieni: Smierć to wßytko iáko bartą iáką zdrowia ludzkiego po ßtuce vćina.

A pod czás nie ták okrućieńſtwem/ iáko iednym igrzyſkiem ludźi zdrowia pozbawia. Ták tá łotryni Lucyußowi Cráſuſowi gdy miał wymowną orácyą w Senáćie Rzymſkim/ máłym zágrzániim mozgu żywot odiełá. Balduſá biegłego w práwie Doktorá niewywártą ſurowośćią ále iedną rekreácyą ktorey z pśięćiem pieczonym záżywał/ zámordowáłá. Kto Siostrę Márkuſá Aureliuſá włożył ná máry: tá Tyranká kiedy pierśiámi dźiećinkę karmi y z nią máćierzyńſkie igrzyſká czyni/ igiełká iedną w pierśi przez rece dźiećinne záktowßy zábija. Kto z świátá zniosł Druzuſá Syná Pompeiußá Ceſárzá: Smierć grußká iedną z gory w igrzyſku zrzucona/ vſtá zátyká/ y ták duße wypłaßa. Kto Tárquiniußá Pryſkuſá zwánego zniosł z świátá: Smierć rybia kośćia w gárdle pozoſtáła y poprzek obrocona ſtráćiłá. Kto Fabiußá Prætorá ktory ſię Bogu niekiedy rownał: Smierć ſtráßna w łoſek mu máły w gárło wrzućiwßy. Kto Alexándrá wielkiego: Smierć ſrogá kilká kropel mu w napoy trućizny wrzućiwßy. Co mnieyßego nád zádraśnienie y vkąßenie domowey kotki/ á przećię tá złośnicá iednego Mießczániná Rzymſkiego tym vkąßeniem zgłádźiłá/ y dla tegoż będąc pochowány w Kośćiele Pánny Máryey de populo tákie Epitáphium ſobie wyryć roſkazał. Hoſpes diſce nouum mortis genus, felis improba dum trahitur digitum mordet, & pereo. Záczym z táką złośnicą wędźidłá gryść rzecz niebeſpieczna.

Matthiol⁹ in Dioſcoride
Aurelius Imper. in vita eius Lib. 3. Cap. 39.
Fulgoſi⁹ lib. 9.
Ibidem.
Q. Curti⁹ lib. de reb⁹ Alexandri.
In Ecclef. S. Mariæ de populo.

Przyznawam ia to Aud. że z niey ſrogą okrutnicá/ y ſurowośći ſwoiey ták nád moim iáko też y wáßymi kárkámi koſá ſwoią brzytwiáſtą ſprobuie/ y ná nich iáko ná ośle iákiey kámienney oney pomknie y pooſtrzy. Ale iż perfecta charitas foras mittit timorem, ktorą mamy przećiwko Naswietßey Pánnie/

nie/ tá sercá dodáie/ tá odwagi/ ábyśmy śię koniecznie práwowáli przed Bogiem o poćieche náße Pánne Naświętßa.

Przekłádam tedy pierwßą táką Propośycyą przed Consystorzem Troyce Przenaświętßey przećiwko nieużytey Smierći. Boże w Troycy iedyny kłáde skárge przed tobą/ Smierć nieużyta/ śmiáłá śie te' ważyć nie máiąc ná to práwá/ zniosłá nam z pośrzodku żyiących Pánne Náświętßą/ Krolową y Pánią náße/ Opiekunkę y Mátkę/ ktorąś nam dał przed wieki/ á Syn twoy naymilßy potwierdźił tey twoiey dárowizny wißąc ná krzyżu/ oddáiąc nas wßytkich w Janie świętym pod iey obronę/ proße tedy y pokornie supplikuie Iudica & discerne causam nostram, weyźrzy w spráwę náße/ y rozeznay czyiá spráwiedliwßa/ iáko Bog dobrotliwy.

Smierć to słyßąc práwo swoie álleguie. Stworco wßech rzeczy/ dałeś mi práwo/ ábym wßytkich ktorzy śię z śmiertelnych ludźi rodzą/ kosą swoią znośiłá. Statutum est omnibus mori. Pánie moy/ dáie przećiwko tey okrutnicy táką replikę/ że to słowo omnibus nie dobrze zrozumiáłá/ bo to przyzwoita tylko tym/ ktorzy śię względem przestępstwá Adámowego w grzechu pierworodnym rodzą/ y ten skutek grzechu pierworodnego śmiertelność ná ćiele ponośić muszą/ choroby/ śmierć/ y inße defekty ktore ćierpimy.

D. Thomas Q. 85 art. 5. & 6. Dyßkuruią Theologowie coby były zá effekty grzechu pierworodnego? Odpowiedáią z Thomaßem S. Quest. 85. a. 5. & 6. że są dwoiákie. Jedne ktore należą do duße/ drugie ktore do ćiáłá. Ná dußy effekt deperditio iustitiæ originalis, ná rozumie ignorantia, ná ćiele morbi infirmitates, mortalitas & mors. Tegoż potwierdza y Concylium Tryd. Ses 5. Totum hominem secundum corpus & animam per Adami præuaricationē in deterius esse mutatum. Lecz Naświętßa Pánná byłá poczętá bez grzechu pierworodnego/ á to śię dźiało ex præuisis meritis Christi. Záchował ią Syn iey naymilßy vpátrzeniem swoich zasług/ ták trzyma wiekßa część Doktorow SS. y Concylium Tryd. Ses. 5 Declarat. S. Synodus. Non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto vbi de peccato

Concil. Trid. Sessione 5.

origi-

originali agitur beatam & immaculatam Virginem Mariam. Záczym też nie mogłá śmierć dokázowáć tego áby iey żywot odiełá. Iudica ergo cauſam noſtram. Przyſądź Pánie nam vbogim śierotom Pánne Náświetßa.

Smierć/ Stworco wßech rzeczy/ lubomći tey Pánnie żywot odiełá/ tedy to nie ták z woli moiey pochodziło/ ále oná ſámá przez to rozłączenie/ prágnełá z tobą wiekuiście krolowáć/ y ſámá mi dozwoliłá/ ábym iey żywot doczeſny odiełá/ y chćiáłá pod to práwo podpáść y poddáć ſię/ ktore ogulnie ná ludźie dáne áby vmieráli/ bo iey z tąd ſławá niewyſławiona. Tu troßeczkę Smierć zoſtáwiwßy ná rzeczy/ przyidźie mi przypomnieć on Dyſkurs Greckich Philozophow.

Plutárchus in conuiuio 7. Sapientum piße. Że miedzy ſię wrzućili żwáwą ſporkę/ ná czymby ßcześliwość krolewſka záwiſłá. Pierwßy odpowiedźiał: kiedy do ßedźiwych lat przyidźie/ y śmiercią náturálną vmrze. Anácharſis w mądrości ßczeście krolewſkie ſtánowił. Pitácus Sià ſubditis plus amaretur quam timeretur. Bias/ ná ten czás krolowi ßczeście przyczytał/ gdy kárki ſwoie poddał pod práwá Oyczyzny/ y ſam ſię o to ſtárał/ áby ſam wprzod czynił co drugim roſkázował obſerwowáć. Wiec y Iuriſprudentia C. 1. de leg. leg. 4. vczy. Vox digna eſt Maieſtate regnantis legibus alligatum eſſe Principem. A z tegoć to fundámentu chce ſię wyślizgnąć śmierć/ áby niepodpadáłá pod winę/ że ſię oburzyłá przeciwko Pánnie Naświetßey. Lecz pytam ia/ powinnáżeś byłá ſurowośći ſwoiey nád nią dokázowáć/ lubo ſię dobrowolnie poddáłá/ gdyś práwá nie miáłá? bynamniey. Plutarchus in cōuiuio ſeptem Sapientū

Ná obiáśnienie tey rzeczy/ przypomnię piſmo iedno 2. Reg. c. 1. czytamy: Philiſtynowie zbili woyſko Izráelſkie/ ták wielka klęſká byłá/ że też ſam krol tylko ná plácu vchodząc zoſtawał. Coż czyni Saul? Mowi Giermkowi ſwoiemu/ áby go mieczem włáſnym iego przebił/ á gdy on niechce/ ſam w ſię wráża miecz oſtry/ y gdy przebity ießcze żył/ nátráfił ſię Amálechitá/ rzecze mu Saul/ Sta ſuper me & interfice me, y ták dobił Saulá/ á potym wźiął koronę z głowy iego/ y łáńcuch z rámienia ie- 2. Reg. cap. 1.

niá iego/ przyidźie z tą nowiną do Dawidá pomázáńcá Bożego/ wypowie mu porządek spráwy/ nie wspominam tu żáłoby Dawidowey/ opuszczam szat drapánie/ y lámenty żołnierstwá/ nie godźi mi się przepomnieć tego/ co Dawid do onego wyrostká mowi. Quare non timuisti mittere manum tuam vt occideres Christum Domini. To ták strofuie onego złośniká/ á Dekret iáki nániego: Vocans Dauid vnum de pueris suis ait & accedens irrue super eum. Qui percussit eum & mortuus est y mowi potym do zábitego / Sanguis tuus super caput tuum. Dawidźie moy coż to zá postępek Dekretu twoiego że kazesz zábiiáć Amálechite máło co winnego: bo ieśliś krolá dobił coż winien gdy miał roskazánie. Sta super me &c. wżdyć to volenti non fit iniuria. Námileyszy godźien był tego Amálechitá/ że zábit zostáł Dekretem Dawidowym od pokoiowych iego/ nie słuszna bowiem byłá/ áby się on miał porywáć ręką swoią ná Páná swego / ráczey miał z niego mieczá dobyć/ á vwodźić Páná swoiego/ żeby nie wpadł w ręce Philistyńskie/ ábo lepiey było zdrowiem swym zápieczętowáć iáko słudze wiernemu/ á niżeli mázáć ręce własne krwią dobrodźieiá swego.

Podobnym sposobem się przytráfiło/ Chrystus Jezus vtarczkę częstą miewał nie ták z Philistynámi/ iáko z Pháryzeuszámi y Skrybámi/ pzyszło do tego że był srodze zrániony strzałą pámięći okrutney śmierći w ogroycu/ Dla tegoż mowił.
Marci 14 Tristis est anima mea vsq; ad mortem: dopuśćił potym áby
Ioan. 10. śmierć okrutna zdrowie mu odiełá/ Animam meam pono pro ouibus meis, y ták się rzućiłá ręką swą ná naywyższego Hetmáná Chrystusá/ y ná krzyżu hániebnym okrutnie lubo zá dozwoleniem iego vmorzyłá/ y zdrowie mu odiełá.

Tráfiło się też że Naświętsza Pánná w tymże rázie raz śmiertelny ná sercu swym podiełá/ y zostawszy iáko Synogárlicá iedná ogołocona z poćiechy swoiey/ życzyłá sobie rozstáć się z świátem Cupio disolui, &c. Záwołáłá śmierći Sta super me. odeymi mi zdrowie/ áli śmierć nieużyta odiełá duszę od ćiáłá: á powinnáś to byłá vczynić lubo się dobrowolnie poddawáłá

Naświetsza Pánná? Nie: y owszem godná áby sámá zá to zginełá.

Wielmożny ieden Monárchá miał Corkę dziwney y niesłycháney vrody/ wiele konkurrentow było/ áby mogli mieć zá małżonkę one śliczna pánienkę/ tylko że nierowney kondycyey/ nie iednákiey rodowitośći/ owá Corká krolewská/ á ći prostey fámiliey/ owá krwie krolewskiey/ á ći z máłych domow/ szláchetká drobna/ y to ieszcze niektorzy z nich bánitowie/ przykrza się vpominkámi/ offerty stroia/ supplikuia goracemi prośbámi. Coż krol rostropny czyni: záprowádźił ich do Wirydarzá swoiego/ gdźie miał drzewo oliwne potężnie opárkánione/ z iedney strony miáło nápisánie tákie wzgorę. Non tibi dabitur niżey Filia Principis tãgenda, z drugiey strony Precibus & donis niżey Nihil efficies. Pyta ich potym co się wam podoba to drzewo oliwne? Odpowiedza/ piękne/ źielone/ gáłęźiste/ w owoc obfite. Rzecze krol dáley/ á to nápisánie zrozumieliśćie? Tu tylko poyźrza ná sięowi Pánowie młodźi iákoby im w gębę dał. Rzecze krol/ otoż maćie rezolucya wiecey się przy mnie niebawćie. Non tibi dabitur filia Principis tangenda. Nie dopuszcze ábyśćie się powinowáćili ze krwia kocháney Corki moiey/ y ták zbył oney niepotrzebney drużyny/ on sławny Monárchá.

Námilszy moi podobnie się przytráfiło/ Bog zastępow ozdobna dosyć miał Coreczkę swoię y Oblubienice. Sponsa Sanctissimæ Trinitatis. Naświetsza Pánná/ ktora w intellekćie swoim wprzod przed wieki przez przeyźrzenie swe niedostępne/ potym przez rodźice śmiertelne Anne y Joachimá S. wydał świátu/ ktora ták piękna stánełá/ że się vrodźie iey Słońce y Mieśiac dźiwuia. Cuius pulchritudinem sol & luna mirantur. Káżdy sobie życzył ták piękney y vrodźiwey nápátrzyć się Mátki Syná Bożego. Vultum tuum deprecabuntur omnes diuites plebis. Drudzy iáko Sálomon w Duchu prágnał áby mogł trzewiczkow iey przynamniey záyźrzeć. Quam pulchri sunt gressus tui filia Principis in calceamentis. Areopágitá przychodźi zdáleká do Judzkiey źiemie tylko żeby ia obaczył/ czego gdy dostapił powiedźiał. Bym niewiedźiał czego mnie

S. Epiph. ser. laudibus B. V.

Ps. 44.

Cant. 7.

prawdźiwa wiárá náuczyłá/ że ieſt Bog w Troycy iedyny/ pewna to żebym miał zá Bogá Náświętſzą Pánnę.

D. Thomas 1. parte Q. 25. artic. 9. Thomaſz święty Doktor Anyelſki powiáda/ że trzy rzeczy ſą nád ktore piękmeyſzych y doſkonálſzych Bog ſtworzyć nie może/ Chwałá niebieſka. Humanitas Chriſti. & B. Virgo. Opuſzczam Anyołow/ iáko y ći prágneli nápátrzyć ſię pięknośći tey Corki krolewſkiey. Przypadł też zdáleká on ſławny w rozboie wywołániec śmierć/ áby z nią ſię mieprzyiáźnią iáká/ ále koſą/ grobem/ y márámi z powinowáćił/ ábo ráczey żeby iey żywot odiełá/ álić obaczy że Náświętſza Pánná źieleni ſię iáko oliwá niewinnośćią/ czyſtośćią/ świątobliwośćią/ ogrodzona płotem łáſki Bożey/ quaſi oliua ſpecioſa in campis. A gdy ſię kuśiłá áby okrućieńſtwo ſwe nád nią pokazáłá/ krzyknął Chryſtus Syn iey naymilſzy/ ktory ná ten czás ná poćiechę Mátce ſwey przybył ná śmierć. Non tibi dabitur filia Principis tangenda, Febribus & morbis nihil efficies. Niegodnaś trapić chorobámi moiey kocháney Mátki y Oblubienice. A niedźiwotá że ták ſobie z nią poſtąpił/ bo ieśliſz dárowano to Moyzeſzowi/ że bez choroby vmárł/ y zab go nie zábolał. Non caliga-

Deut. 34. uit oculus eius nec dentes illius moti ſunt. Jeśliſz Aaronowi táko obſerwuie Laurencius Maſellus z owych ſłow Num. 20.

Num. 20 Colligetur & morietur. Jeżeliſz Janowi ś. że bez choroby zámknął ſię vkłádſzy w grobie/ dáleko więcey przyzwoita to było/ áby tym Mátkę vczćił'ey Syn miły.

A ták śmierć odeymuie żywot nie przez vtrapienie febry y gorączki Mátce Bożey/ ále przez miłość ktora miáłá ku ſtworcy ſwemu. Powiedźiał Mędrzec/ że miłość iáko śmierć druga/

Cant. 8. ludźiom żywot odbiera. Fortis eſt vt mors dilectio. Philozo-

Ima 2. Q. 48. phowie vczą/ że miłość ſenſuálna ktora ſię zmyſłámi poymuie amantis erga rem amatam humor rádykálny/ abſumit y niſzczy/ ábowiem ma amor ſedem in appetitu ſenſitiuo, ktory ſtołek ſwoy poſádźił w ſercu/ ták vczy Thomaſz ś. Ima ſecūdæ Q. 48. A gdy ták vſtánie humor rádycálny człowiek duchá wypuſzczáć muśi.

Dlategoż Ephrem ś. czuiąc ſłodycz miłośći Bożey w ſercu ſwo-

cu swoim/ nie mogł iey zgołá ponośić/ y częstokroć wołał do Páná. Contine Domine vndas dilectionis tuæ quia ferre non possum. Tákicy kontemplácyey bywał w miłośći Tomasz święty/ że śie też áż ná powietrze w ćiele bedac podnośił. S. Fránćiszek Xáweriusz częstokroć mawiał do Páná Satis est Domine satis. O ś. Káthárzynie Seneńskiey y Tereśie czytamy/ że ognie miłośći Bożey z onych ćiał mortyfikácyámi strudzonych ná wierzch śie pokázowáły/ ták dálece/ że też áż w wodźie chustecżki máczáły/ iż onych árdorow miłośći Bożey y słodyczy niewymownych ponośić niemogły. Toż rozumieycie o Pánnie Naświetßey/ kiedy śie zámyślelá o Bogu w Troycy iedynym/ w oney goracośći miłośći Bożey Duchá Bogu oddáie/ y ták śmierć przez miłość żywot iey odeymuie.

Pliniusz Náturálistá piße/ że Fœnix ktory śie w Arábiey znáyduie/ stárzawßy śie suche drzeweczká ziołek wonnych ná stusik skłádá/ y nád nim stánawßy przećiwko promieniom słonecznym skrzydelkámi swemi wáchluie/ promienie słoneczne od onego wáchlowánia wstręt wźiawßy/ owe ziołká zápaláią/ dopiroß Fœnix w on ogień wlátuie y ták obumiera. Podobnym sposobem Pánná Naświetßa do lat iuż przyßedßy/ nie ták w myśli swey drzewká iákie zbierálá/ iáko dobrodźieystwá Boskie/ y one krzyże/ biczowánia/ morderstwá/ Synaczká swego rozmyślálá y w onym rozmyślániu wzniećił śie ogień miłośći Bożey In meditatione mea exardescet ignis' ktory iey żywot doczeßny odiał/ á postánowił ią ná drugim świećie. Smierć tedy Ps. 38.
przez miłość zdrowie odeymuie Mátce Syná Bożego.

Jákożkolwiek odiełá śmierć żyćie Pánnie Naświetßey/ Boże wßechmogacacy proßę o Dekret ná tę złośnicę/ że nam z pośrzodku żyiacych zniosłá Pánnę Naświetßą. A iákiż Dekret bedźie? Słuchaycie pismá ś. ktore czytamy 2. Reg cap. 12. Człowiek vbogi miał iedyną owieczkę w ktorey śie kochał/ z ktorą iádał/ y mile záśypiáłá ná łonie iego: Bogacz drapieżny wydárł mu onę owieczkę/ zábił ią y skarmił peregrynántem iákimśi ábo błakáczem. Wiele miał vtrapienia on nedzarz vbogi z stráconey swoiey owieczki/ ále żeby był poćießon/ podeymuie śię

ſpráwy tey bronić przed krolem Dawidem/ y proponowáć Ná-
thán Prorok Boży/ y przełożywſzy ią wprzod pomienionym ſpo-
ſobem/ wyſłuchawſzy porządnie Dawid/ krzyknie/ záwoła y de-
2. Reg. 12. kret táki dáie. Viuit Dominus quia vir mortis eſt, ouem red-
det in quadruplum. Przyśiegam ná żywy Bog że godźien ten
zdraycá śmierći á owcę oddáć weczwor naſob.

Podobnym ſpoſobem rzekę ia naymilſzy moi. Co ieſt inſze-
go śmierć tylko ieden Bogacz łákomy? áza nie widźićie iákie
łákomſtwo opánowáło onę? Co ieſt ludźi ná świećie ſą to o-
wieczki ktore oná pożerá/ y pożeráć bedźie ná wieki. Bogáty
ten łákomiec śmierć z wydźierſtwá/ czy oná komu folguie? iuż
to y Papieżom Infuły od Piotrá świetego ſobie dáne z głow
zdźiera/ iuż to Berłá y Korony Monárchom/ iuż Czapki Ksią-
żęce Książętom/ owo zgołá wydźiera pieniądze y doſtátki ie-
dnym morząc ich/ á drugim iáko powinnym rozdáiąc. Rze-
czeſz: Coć mi zá bogátá ktora iuż od głodu práwie wyſchłá w-
Eccleſ. 6 ſzytká kośćiſta. Odpowiádam Eccleſ. 6. czytamy/ iedno prze-
klectwo dał Bog ná łákomego bogaczá że ma wiele/ zgromadza
śiłá/ z pracą y krwáwym potem/ ſam tego nie pożyie/ ále ládá
ſzmátłáwiec przyidźie y dobr iego záżywáć bedźie. Eſt & aliud
malum quod vidi ſub ſole. Vir cui Deus dedit diuitias, &
ſubſtantiam, & honorem, & nihil deeſt animæ ſuæ, ex o-
mnibus quæ deſiderat. Nec tribuit ei poteſtatem Deus, vt co-
medat ex eo, ſed homo extraneus vorabit illud. To ták wła-
śnie śmierć ma wiele/ wſzytkim wydźiera bogáctwá/ honory/ á
ſámá tego niepożyie/ ále ſzmátłáwiec przychodźi/ co to zá extra-
neus? Corrupcya. Ktora potym ćiáłá w węże/ w gádźinę/ ſmro-
dy/ y prochy obracá: Coż to ieſzcze zá Extraneus? Ow ktory
ná bogáctwá nie robił/ á śmierć wydárſzy ie bogáczowi/ iedne-
mu legartowi oddáłá/ y márnotrawcy polećiłá. Infuły ſtołki
Senatorſkie świątobliwym Biſkupom z głowy złupiwſzy/ y
Senatorom krzesłá powydźierawſzy Extraneis mniey ſpoſo-
bnym oddáłá. Tenći to mowię Bogacz śmierć/ porwał śię ná
Gregor. onę iedyną owieczkę (ták ią ábowiem zowie Gregorius Nico-
Nicome- mediensis Agna Immaculata) Naświętſzą Pánnę/ áby iey
ćiáło

ćiáło oddáłá ſkáźitelnośći: Co zrozumiawſzy Troycá Przenaświetſza Dekret táki ná śmierć ferunie/ áby z háńba wieczna ſwoia dniá trzećiego wroćiłá ćiáło nieſkáźitelne Pánny Błogosłáwioney. Ouem reddet in quadruplum. Nu śmierći poſtoyże/ poważyłáś ſie w grob włożyć iáko w káłdun iáki ćiáło Oblubienice moiey vkochánicy owieczki Máryey/ oddaſz ia zá trzeći dźień ze wſtydem/ czworáko ſie to ćiáłu iey Swietemu nágrodźi. Jákożto? Chcećie wiedźieć co zá poſág Chryſtus Pan otrzymał ná ćiele błogosłáwionym/ przy ſwoim chwalebnym zmartwychwſtániu? Odpowiedáia Theologowie/ iż cztery rayoſobliwſze/ claritatem, ſubtilitatem, impaſſibilitatem, & immortalitatem. W tákieć to przymioty ozdobiona ieſt Pánná Náświetſza ná ćiele swoim/ y przez rece Anyołow ss. z melodya y z śpiewániem niebieſkim zánieśiona ieſt przed obecność Troyce Przenaświetſzey. Aſſumpta eſt Maria in cœlum gaudent Angeli laudantes benedicunt Dominum. Ktak śmierć ze wſtydem/ zá to że ſie porwáłá ná zdrowie Pánny Naświetſzey/ muśiáłá ćiało zá Dekretem Troyce Przenaświetſzey czworáko chwalebnieyſze oddáć dniá trzećiego. dien. Orat. de oblatione B. V. 2. Reg. cap. 12.

II.

TAk Dekret od Bogá Zaſtepow ná przećiwko nieużytey śmierći otrzymáwſzy/ przyidźie mi Anyołow Páńſkich do ſpráwy przywołáć/ y vſkárżyć ſie ná nie przed Troyca Przenaświetſza/ czemu nam Pánne Naświetſza wźieli/ y do niebá zánieśli. Rzecze mi kto ná przeſtrogę. Ey Oycze niedrażń Anyołow SS. gdyż oni byli záwſze ſrogimi mśćićielámi nád grzeſznym człowiekiem vrázy ſwoiey/ nieſłuſzna tedy z nimi ſie turbowáć y álterkowáć/ bydź tego niezgáieli. Prawdá przyznam ia to że ieſt niebeſpieczna rzecz z nimi ſie kłopotáć. Ktoż ábowiem co wygrał z Anyołámi? Jákob náż Boży pocznie ſie z iednym páſowáć wnet go ochromił

ná nogę/ tylko śię dotknął biodry iego/ áż ow nieboráz muśiał chromotę ćierpieć do śmierći. Báláám zły Prorok idźie złorzeczyć ludowi Bożemu/ záſtąpi mu Anyoł z mieczem/ czego że on niewidźi popędza oślicę korbáczem/ owá nád tryb przyrodzony gada do niego/ Cur me cedis? Czy nie widźiſz Anyołá Bożego/ ktory ćię ieśli vpornym będźieſz zdrowia pozbáwi. Począł śię raz Diabeł w álterkácyę wdawáć ná gorze z Anyołem/ chćąc wiedźieć kędyby ćiáło Moyzeſzowe było pogrzebione/ tylko mu rzekł to słowo: Imperet tibi Dominus, áż ow wnet gębę záwárł. Stráſzni ſą Anyołowie. Czy nie pámiętaćie że przez noc
4. Reg. cap 19. iedne/ ieden przećiwnikow Bożych ośmdźieśiąt y pięć tyśięcy mieczem pozábijał. Jeden z Neoretykow nápiſał/ że vnus Angelus ſpectata ſua natura, poſſit interimere omnes homines. A dla tegoż Bog przeſtrzegał Moyzeſzá áby ſzánował Anyołá. Nec contemnendum putes quia non dimittet cum peccaueris. Exodi 23. Hebráyſki text czyta. Nec eum ad amaritudi-
Exod. 25. nem prouoces. Nie gniewáy Anyołá bo śię ſtráchu nábierzeſz. Wſpomnićie ſobie Gedeoná iáko nárzekał kiedy obaczył Anyołá.
Iudicũ 6. Heu mihi Domine Deus quia vidi Angelum Domini facie ad faciem. Czemuż nárzekał? Nie dźiwotá bo zá oną praezencyą y widzeniem Anyelſkim śmierć w tęż ſtropy náſtępowáłá.

Wiemći ia to bárzo dobrze/ że przed tym ſtráſzni byli Anyołowie Páńſcy/ ták dálece/ że gdy go człowiek obaczył miał śię zápewne śmierći ſpodźiewáć/ ále to było przed Wćielenim Syná Bożego/ lecz teraz po Wćieleniu Syná Bożego nie ták ſą ſtráſzliwymi/ y owſzem ſą dobrymi kompanámi náſzymi.
Apoc. 19. Wſpomnićie ſobie Janá świętego/ obaczy Anyołá chce mu czołobitnią y cześć oddáć/ krzyknie ná nie°/ Vide ne feceris cõſeruus enim tuus ſum. Záczym y mnie bráterſkim y towárzyſkim ſpoſobem przyidźie śię vpomnieć przed Conſyſtorzem Troyce Przenaświętſzey Anyołom Páńſkim/ czemu nam Pánnę Naświętſzą z duſzą y z ćiáłem do niebá zánieśli.

Wnoſzę tedy ſkárgę Troycę Przenaświętſzą przećiwko Anyołom śś. że nam z duſzą y z ćiáłẽ wźięli Naświętſzą Pánnę Oblubienicę twoię/ przynaymniey mogli śię duſzą iey kontentowáć/

wáć/ á nam reliquia Ciáłá przebłogosłáwionego ná ziemi zostáwić/ żebyśmy sie przynamniey tym vtrapione śieroty ná tẽ pádole płáczu mießkáiący ćießeli/ y do grobu iey iáko do iákiego Asillum y obrony pewney w potrzebách náßych vćiekáli. Iudica ergo causam nostrã. Roskaß nam przynamniey wroćić Ciáło iey przebłogosłáwione.

Anyołowie Páńscy to słyßac/ dáia nam táka replikę przed Trybunałem Boskim/ ßcześliwie nam záwitáłá Mátká Syná Bożego/ áby chory spustoßáłe y ruiny vpádłe niebieskie nápełniłá/ słußna áby tá ktora sie nád wßytkie kreátury poniżełá/ byłá nád chory náße Anyelskie wywyżßona/ y ośiádłá stołek on blisko Bogá bedący/ z ktorego wypadł hárdy y wártogłowáty Lucyper/ winßuiemy iey tego/ poniewaß przez nię chwałá Boża ná nas spływa. Angelorum gloria. znamy ią zá Pánią y Krolową náße. Słußnieśmy ią tedy y z Ciáłem y z Dußą zánieśli do niebá.

Giselber in altercat. Sinag. & Ecclesiæ c 7. & 9.

Aże sie iey Ciáłá błogosłáwionego vpominaią/ to niesłußnie/ Nieprzystoyna bowiem áby to Ciáło w ktorym mießkał Syn Boży dziewięć Mieśięcy iáko w páłacu iákim/ miáło zostáwáć ná ziemi/ lecz potrzebá áby one iey świete prace/ karmienie błogosłáwionymi pierśiámi/ powijánie y piástowánie wielebnymi rękámi/ niebieskie cáłowánia/ one vćieczki do Egyptu/ ßukánie żáłobne stráconego dźiećięćiá/ miecze/ boleśći/ omdlewánia przy śmierći Páná Jezusowey/ były świetemu Ciáłu iáko nayprędzey chwałą niewymowną nágrodzone.

Anyołowie Páńscy mowię ią/ że Naświetßa Pánná iest Mátká Pánia y Krolowa náßa/ nam iest práwnie oddána testámentem legowána/ wßákże testámenty ktore są porządnie vczynione niemáią bydź kássowáne/ w ktorych owo przydáią/ quãuis infirmus corpore, sanus tum mente, & animo. chybá tákowe kássuią/ ktore nie zbaczeniem/ nieporządnie/ y z przymußu kto czyni. Jáki był testáment onego bogaczá/ ktory z lichwy y wydźierstwá nábył dostátkow/ kazał záwołáć chorując Pisárzá Mieyskiego mowiąc/ piß táki testáment/ oddáię naprzod swą dußę diabłu/ żonę y dźieći diabłu testánentem leguię/

In Historia de viris Illustr Ordin. Cister.

guię/

gule/ y Xiędzá diabłu oddáie/ bo ći wßyſcy ſą przyczyna potępienia moiego. Lecz Pan náß porządnie ſanus mente, lubo zbity z ránioný ná ćiele/ czynił teſtáment. Diſpoſuit teſtamentum electis ſuis. Ciáło ſwe oddał Nikodemowi z Jozefem/ pieniądze Judaßowi/ ßáty Zołnierſtwu/ Duſze Bogu Oycu. Naświetßą Pánnę Janowi świetemu y nam wßytkim. Záczym mamy poważny fundáment áby nam nie bráli Anyołowie Naświętßey Pánny.

Mowią ná to Anyołowie Swięći. Pánie náß niebárzo to beſpieczna gdy ſię vpominaia Ciáłá Pánny Naświętßey áby ná źiemi zoſtáło/ bo idźie o to áby z wielkiey miłośći ktorą máią ku tey Pánnie nie wpádli w błąd iáki/ iáko wpádli niegdy Collirydyánowie gdy cultum latriæ czołobitnią ſámemu Bogu należącą Pánnie Naświętßey oddawáli/ y iey ofiáry czynili/ że też ieden Doktor przećiwko nim táką náukę nápiſał/ y błąd ich wielce zgánił. Reuera Sanctum erat corpus Mariæ, non tamen Deus, Virgo erat & honorata, ſed non ad adorationem nobis data: ſed & ipſa adorans eum qui ex ipſa genitus eſt. Czemuś proße nam roſkazał ták pochowáć Ciáło Moyżeßowe/ że też o nim do tego czáſu żaden ná świećie niewie? Vpátrzyłeś to dobrze do ludu Zydowſkiego/ że byli ſkłonni do Bálwochwalſtwá/ domyśleliby ſię byli Zydowie reliquie Moyżeßowe zá Bogá chwalić/ á ćiebieby odſtąpili/ ponieważ ſię domyślili Cielcowi złotemu od Aroná vlanemu ná puſzczy kłániáć. Niechayże tedy to błogoſłáwione Ciáło y z Duſzą Pánny Naświętßey w niebie ztobą króluie/ y wiecznych deliciy niebieſkich záżywa/ áby zás Chrześćiánie (iáko y przed tym Collirydyánie) tymże ćię grzechem nieobrážáli. Wßákże B. V. non indiget falſo honore ieden iey kochánek powiedźiał. Aże ſię vpominaią iż im ieſt zá Mátkę y Pátronkę przez Chryſtuſá ná krzyżu wiſzącego oddána w oſobie Janá vkochánego Apoſtołá. To ſtáć práwie dobrze może/ bo Pánná Naświętßa Boże Wßechmogący tu z tobą mießkáiąc/ wiedźieć może záżywáiąc błogoſłáwionego widzenia/ śiedząc v nog twoich świętych wßytkich potrzeby/ y prędßą expedycyą prośbá iey świętą

D. Epiphanius Lib. 3. Pęnarij Hæreſi 79.

zani-

zá nimi od ciebie Boże nász otrzyma.

Odchodźi do Oycá Syn Boży z tych niskośći/ turbuią się Apostołowie/ że trácą swoie kochánie/ Mistrzá miłego/ y náuczyćielá vkochánego. Quia hæc locutus sum vobis tristitia impleuit cor vestrum ále się nie frásuyćie: Expedit vt ego vadam. Si enim non abiero paracletus non veniet ad vos, si autem abiero mittam eum ad vos. Luboć ia odemknę się od was/ y wstąpię do niebá/ nie zápomnię o was/ ále będźiećie mieć poćiechę/ Duchá świętego/ y ia przez łáskę was rátowáć będę. Ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi. Trzymał to Augustyn ś. o Mátce swoiey/ że go w niebie nie miáłá zápomnieć przed Bogiem. Non es facta fælicitate crudelior. Tedyć też y Pánná błogosłáwiona nie zápomni ludźi ná źiemi/ y owszem o wszytkich potrzebách/ nędzách/ vtrapieniu/ kiedy się do niey w płáczliwych modlitwách swoich vćiekáć będą/ záwiádowáć będźie. Non est facta fælicitate crudelior. Abowiem niestáłá się tá szczęśliwośćią okrutnieysza y owszem łáskáwsza. Ioan. 10. Matt. 28.

Słuchacze moi/ poniewasz táka obietnice y rácye poważne od Anyołow Páńskich słyszemy/ podobno nam przyidźie ich zániecháć/ z terminu przed Bogiē wypuśćić/ y ná perswázyey ich przestáć/ poniewasz też Dawid świádczy o nich/ że oni cokolwiek czynią/ tedy w tym wszytkim konformuią się woley Boskiey y roskazániu iego. Benedicite Domino omnes Angeli eius, potentes virtute, facientes verbum illius ad audiendam vocem sermonum eius. Záczym znáć że się to vpodobáło Pánu/ áby z Duszą y z Ciáłem byłá wźięta w niebo z weselem przez ręce ich Naświętsza Pánná. Ps. 102.

III.

Dpráwiwßy śmierć y Anyołow/ przyidźie nam ſie Niebu vpomnieć/czemu do śiebie przyimuie Pánnę Náświetßą. Prawdáć żeć y z Niebem wedźidł gryść nie trzebá/ktore záwße álterkántow y przećiwnikow ſwoich ráźiło/ y ſtráßnymi g[illegible] bijáło: Doznał tego ná grzbiećie ſwoim Sálmoneus/ ktory grzmoty/ pioruny/ y błyſkánie/ niebu/ y obłokom przynależyte odeymuiąc/ (zrobionych miſterną rzemieślnicą reką záżywáiąc) ſobie ie przywłaßczał/ludźi ſtráßył/okrutnie był zábity piorunem/ y w piekle zá tę winę od Jowißá pogrzebiony.

Więc práwowáć ſię z niebem ktore nie ma rozumu/ y ná to odpowiedźi nieda rzecz nieprzyſtoyna. Ták niektorzy trzymáćie/ lećia trzymam z Dawidem ś./ ktory czáſu iednego wysłuchał niebo wymownie mowiące Cœli enarrant gloriam

Ps. 18. Dei. Jeżeliß tedy chwáłę Bożą wyſławiáło tedyć mowiło/ ieśli mowiło/ tedyć mu ſię może vpomnieć/ czemu Naświetßą Pánnę przyięło. Więc nie nowiná to/ że rzeczy bez dußne: y bez rozumne gádáią iáko oślicá Báláámowá. Cur me cædis?

D. Aug. lib. 4. de Ciuitate Dei cap. 19. Simulachrum fortunæ.

Więc y Auguſtyn ś. przypomina lib. 4. de Ciuit. Dei Cap. 19. Że niewiáſtá z kámieniá wyryta(ábo obelißek fortuny)po dwá rázy gadáłá/ muśi bydź że ſię zá żywotá dobrze z goſpodárzem y czeládźią háłáſowáłá/poniewaź y kámienna gęby niezátulita. Że tedy Niebo Naświetßą Pánnę przyimuie/ ktora nam należy/ á czemuż nie mam z nim o to czynić: Práwdá że ma rácyą po ſobie/ dlá czego Naświetßą Pánnę przyimuie.

Wiećie co Philozophowie vczą/ że wßelka rzecz ktora ma dußę y żywot/ ieſt doſkonálßa nád tę ktora nie ma duße. Záczym y ten ktory nie dobrze w Philozophiey wyćwiczony/ będźie ták konkludował/ tedyć y pßczká/ biedna muchá/ robak/ y bydlątko ieſt doſkonálße nád niebo/ áleby trzebá przydáć ſecundum eam rationem tylko/ quia animalia viuunt á nie więcey ponieważ máią z támtąd dependencyą ſwoię. Opußczam to y mowię niebu/ czegoś niedoſtáwáło/ poki w nim nieośiádłá Pánná Naświetßá/owo zgołá martwe/bez dußne było/ ále iáko tę-

ko teráz przyieło Bogárodzicę/ sstáło się ślicznym ozdobnym y żywym/ chcećie wiedźieć iáko Dámáscenus mowi o Pánnie Naświetßey. Zowie ią Niebem duße máiącym. O bea tum Annæ vterum quæ viuum cœlum cœlis ipsis latius pe perit. D. Damascen⁹ Oratione 1. de B. V.

Grátuluymyż tedy Anyołom/ że Naświetßą Pánnę z weselem zánieśli. Grátuluymy y Niebu/ że ma swoię ozdobę z Pánny Naświetßey. Grátuluymy Synowi Bożemu/ ktory mile Mátkę swą do siebie przyimuie. Grátuluymy y oney sámey/ że iest Exaltata super choros Angelorum á do niey płácżliwie wołaymy Maria sollicita sis nostri, miey pieczą około nas/ pámietáy ná nas grzeßnikow. Pieknie o niey powie dźiał Bonáuentura S. in speculo Virginis cap. 6 Te solam ô Maria pro sancta Ecclesia sollicitã præ omnibus Sanctis scimus. D. Bonauent. in Speculo B. V. c. 6.

Pokázałem tedy/ żem się słußnie práwował z śmierćią/ iż żywot Pánnie Naświetßey odięłá. Z Anyołámi/ iż ią z duszą y z ćiáłem zánieśli do niebá. Z Niebem/ iż ią do siebie przyięło/ poniewaz nam náleżáłá. Ná cześć Troyce Przenaświetßey/ ná wysławienie Naświetßey Pánny/ nam ná poćiechę Duchowną.

Teráz kończąc Kazánie moie / przypomnię iedne piękną Historyą dla zbudowánia prostych o ś. Máryey Egypcyáce/ tá przez wiele lat ledáiáko żyłá w brzydkiey ćielesności/ przyßłá do Jeruzalem ná świeto podnieśienia Krzyżá Páńskiego/ nie dla tego áby nábożeństwá záżyłá/ ále żeby duße młodych diáblu łowiłá/ gdy chce wniść do Kośćiołá/ po cztery rázy zátrzymáná byłá. To widząc poznáłá brzydkość żyćia swe / y obroćiłá się do obrázu Pánny Naświetßey z płáczem mowiąc: O Domina Virgo quæ Deum verum genuisti, & propter hoc ipse factus est homo, vt peccatores ad pænitentiam vocaret, auxiliare mihi iam auxilium non habenti, vt possim Crucem in qua passus est pro salute mea cum aliis conspicari. Obiecuię popráwę iuż wiecey w ćielesności nie leżeć/ bylem tylko mogłá prágnieniu swemu dosyć vczynić. Weßłá tedy zá przyczyną In Vitis PP. Lib. 1. in eius vita Sophro. Cap. 16. & 17.

na Pánny Naswietßey/ y záraz wyrzekłá śię roſkoßy/ poßłá ná pußczą pokutowáłá zá ſwowolne żyćie młodego żywotá/ tám pokutuiąc záwße śię Pánnie Naswietßey oddawáłá/ áby iey byłá wodzem Hetmánką y ſtrożem. Tu ô Domina quo placuerit me ducito, eſto mihi ſalutis Magiſtra, mihi viam quæ ad pænitentiam ducit indica, & ne me derelinquas. A ták pod obroną Pánny Naswießey 47 lat żyłá ná pußczy/ y w tentácyách ßátáńſkich pokutowáłá. Naymilßy moi/ y wy rozumiem żeśćie nie bez grzechu/ vćiekayćież śię pod obronę Pánny Naswietßey/ niech wam będźie wodzem do pokuty y świątobliwośći. Sit ſollicita pro nobis: niech śię modli zá námi nunc & in hora mortis noſtræ,

AMEN.

